

Hojiin Xumuraan Madaallama

Description

Qissaan (seenaan) kuni seenaa baayâ€™ee nama dhukkubsu kan Sheykh Ahmad Al-Qaxxaani dawâ€™aa irratti dubbateedha. Namni sheykni kuni seenaa kana irraa gabaase akkana jedha: â€œLafa keessa deemne rizqii barbaadachuf dooni irratti dargaggeessa gaarii, keessi isaa qulqulluu fi amalli isaa gaarii taâ€™ee waliin hiriyyoomne. Qulqullinnii fi nuurri (ifti) fuula isaa irraa kan mulâ€™atuu fi ifu taâ€™ee argina. Kan of gadi qabu, salaatu, namoota gorsuu fi qajeelchu taâ€™ee malee hin argitu. Yommuu salaanni gahu, azaana godhee nuun salaata. Yoo namni tokko salaata irraa duubatti hafe, isa waqqasee gorsa. Adeemsa keenya guutuu haala fi amala kana irra ture.

Galaanni nu oofee odola Hindii takkatti nu darbe. Nutis achitti buunee qubanne. Wantoota warri galaana irra deeman aadaa godhatan keessaa tokko, bakka kana guyyoota muraasaaf turuun ni bashannanu, magaalatti keessa deemun wanta addaa maatii isaanitiif bitanii halkaniin gara doonii isaanii deebiâ€™u. Isaan keessaa namoota jallinna keessatti kufetu ture. Namoonni kunniin iddo taphaa, fedhii, wanta baddaa itti hojjatanii fi bakka sagaagalummaa dhaqu. Dargaggeessi gaariin kuni doonii irraa gonkumaa hin buâ€™u. Kana irra, doonii irraa wanta suphamu qabu suphuun, funyoo hiike hidhuun, muka jabeessun, zikrii, Qurâ€™aana fi salaatan koâ€™oomun guyyoota kanniin dabarsa.

Gabaasan ni jedha: iiji isaa imimmaan areeda irra dhangalaasti. Imala tokko irratti osoo dargageessi kuni hojiwwan isaa waliin koâ€™oomu (biizi taâ€™uu), hiriyyaan isaa tokko kan fedhiin itti taphatte, hojii gaarii dhiise hojii badaan of koâ€™oomse, wanta olâ€™aanaa dhiise wanta gadi aanaa filate akkana jedheen: yaa hiriyyaa kiyya! Sila ati maaliif dooni irra yeroo hundaa teetaa, ishirraa addaan hin baatu? Maaliif irraa buute addunyaa keetin ala addunyaa biraan hin ilaallee? Wanta yaada balâ€™isu, nafsee booharsu argita. Ani gara iddo sagaagalummaa fi Rabbiin itti dallanu koottu siin hin jedhu. Yaa saahiba kiyya, kuni fagoodha. Garuu koottu warra boofaan taphatan ilaali. Boofa hin sodaatan. Akkasumas, nama arba yaabbatu fi akkamitti kumbii isaa masalaali gochuun harkaa fi lukaan irra bahuu ilaali. Ammas, osoo nama mismaari irra deemu argatee obsi isaa akkamitti jabaate, ammas barbaadaa ibiddaa akka teemiraatti nama liqimsu osoo argitee! Nama bishaan galaanaa akka bishaan Firaatitti dhuguu argita! Yaa obboleessa kiyya! Gadi buâ€™iitii namoota ilaali.

Ergasii nafseen dargaggeessa gaarii kanaa wanta dhagaye qunnamuuf ni sochoote. Ni jedhe, addunyaa tana keessa wanti ati jettu ni jiraa? Hiriyyaan badaan isaa kunis ni jedhe: eeyyen! Odolaa kana keessa ni jira. Gadi buâ€™i wanta si gammachiisu ni argitaati. Ergasii dargaggeessi gaariin kuni hiriyyaa isaa waliin ni buâ€™e. Hanga karaa dhiphotti isa seensisutti suuqi fi karaalee magaalaan tanaa keessa oli gadi waliin deddeeman. Karaan dhiphoon kuni mana xiqqoo tokkotti isaan geessa. Namtichi mana xiqqoo tana seenee dargaggeessa gaariin kuni akka isa eegu gaafate. Ni jedheen, â€œYeroo muraasaan booda sitti deebiâ€™a. Garuu manatti dhiyaachu irraa of eeggadhu, of eeggadhu.â€• Dargaggeessi kuni mana irraa fagaatee taaâ€™e. Qurâ€™aanaa fi zikriin yeroo isaa fixa. Garuu kolfa sagaleen isaa olkaâ€™e tasa dhagaye. Ergasii balbala manaa bane. Dubartiin haguuggi qaani fi namummaa ofirraa mulqite isatti gadi baate.

Waaaa!! Kuni balbaluma namtichi keessa seenedha. Nafseen dargaggeessa kana ni sochoote. Gara balbalaas ni dhiyaate. Wanta mana keessatti adeemsifamu dhageefachu jalqabe. Sagalee biraan ni dhagaya. Qaawwa balbalaatin gara keessaa ilaale. Ilaalcha tokkorraan ilaalcha biraan itti daddabaluun wanta duraan hin beekne fi hin agarree ilaalu itti fufe. Ergasii gara iddoa isaatti deebiâ€™e. Yommuu hiriyyaan isaa mana kana keessaa bahuu, â€œkuni maalidhaa? Ee badii kee! Kuni dhimma Rabbiin itti dallanu fi hin jaalanneedha.â€ Jechuun waqqase. Namtichis ni jedheen: yaa jaamaa, yaa gaafila, calâ€™isi. Kuni dhimma si hin ilaallanneedha.â€

Gabaasan itti fufuun ni jedha: isaan lamaanu halkaniin barfataniit gara dooni deebiâ€™an. Dargaggeessi kuni wanta argeen yaada isaa koâ€™oomsuun halkan kana osoo hin rafin bule. Xiyyi sheyxananaa qalbii isaa tooâ€™atee jira. ilaalchi inni ilaale suni lugaama qoma isaa qabatte. Akkuma fajriin baqaqee fi bariin bariâ€™een nama jalqabaa dooni irraa buâ€™u taâ€™e. Ilaalu malee wanti biraan sammuu isaa keessa hin jiru. Bakka kaleessaa san ni deeme. Ilaalcha jalqabaa ni ilaale. Ilaalcha biraas itti fuksisee hanga balbala mana sanii banuutti. Guyyaa kanaa fi guyyaa isa booda jiru bakka [wanti fokkuun itti raawwatamu] kanatti dabarse. Shufeerri dooni oofu isa ni dhabe. Waaâ€™ee isaa ni gaafate. Muâ€™azzinni eessa jira? Imaamni salaata nu salaachisu? Dargaggeessi gaariin suni eessa dhaqee? Eenyullee deebii hin deebisneef. Isa barbaaduf akka bittinnaâ€™an isaan ajaje. Ergasii nama bakka san isa geesse shufeerichi ni beeke. Isa dhiyeesse ni akeekachise, akkanas ni jedheen: Sila Rabbiin hin sodaattu? Adabbii isaa hin sodaattu? Amma deemitisa fidi.â€ Ergasii namni kunis siâ€™a baayâ€™eef gara isaatti ni deddeebiâ€™e. Garuu isa dhiyeessu hin dandeenye. Sababni isaas, inni isaan waliin deebiâ€™u ni dida. Hogganaan doonii dhiirota baayâ€™een isaa dhiyeessu malee filannoo biraan hin arganne. Namoonni kunniinis humnaan baadhachuuun gara dooni geessan.

Gabaasaan ni jedha: doonittiin gara biyyaa deebiâ€™uu jalqabde. Namoonnis hojii isaanii itti fufan. Dargaggeessi kuni caafii dooni irra taaâ€™un hanga hiddi onnee isaa cituu gahutti booyu fi aadu jalqabe. Nyaata issaaf dhiyeessu, garuu hin nyaatu. Guyyoota muraasaaf haala badaa isaa kanarra ture. Halkan keessaa halkan tokko booyinsi fi iyyansi isaa ni cime. Warri dooni yaabbate rafuu hin dandeenye. Shufeerri dooni itti dhufuunakkana jedheen: Yaa namana! Rabbiin sodaadhu. Maaltu si tuqee? Booyinsi kee nu jeeqe jira, rafuu hin dandeenye. Ee badii kee! Maaltu haala kee jijjiree? Ee badii kee maaltu si dhayee? Dargaggeesiis kan gadduu fi gaabbu taâ€™eeakkana jechuun deebiseef: Na dhiisi. Wanta na tuqe ati hin beektu.

Shufeerichis ni jedhe: maaltu si tuqee?â€ Yeroo kanatti dargaggeessi qaamaa saalaa isaatirraa haguuggi ni mulqe. Yommuu ilaalu, raammoon qaama saalaa irraa gadi kukkufa. Shufeerichis wanta argeef rifate hollate. Ni jedhe: kanarrraa Rabbiin tiikfama. Shufeerichi isa biraan ni kaâ€™e. Yommuu bariiâ€™uuf deemu sagaleen bilbilaa (dawilii) isaan dammaqsite. Isaanis gara madda sagalee deeman. Yommuu dhaqan, dargaggeessi kuni muka dooni ilkaanin cininee kan duâ€™e argan. Namoonnis khaatima (xumura) gaarii Rabbiin kadhataa deebiâ€™an. Seenaan dargaggeessa kanaa nama barnoota fudhatuuf barnoota taate hafte.

Faayda: seenaan tuni Rabbiif ajajamu keessatti sidq (dhugaa taâ€™uu) akka qaban nutti agarsiisti. Osoo dargaggeesi kuni Rabbiif ajajamu keessatti warra dhugaan hojjatan keessaa taâ€™e, silaa Rabbiin isaa gadi dhaabaa ture. Akkuma Rabbiin jedhe: â€œ**Rabbitin warroota amanan jirenyaa addunyaa fi Aakhira keessatti jecha gadi dhaabbattuun [isaan] gadi dhaaba.**â€ Suuratu Ibraahim 14:2

Madda: [100 Qissatu min nihaayati zaalimiina](#) Fuula 248-250

Date Created

December 22, 2020

Author

admin